

Les villes modernes et
les villes d'antan
Miasta kiedyś i dziś

Karolina Wawrzonek

**Scenariusz interdyscyplinarnego
projektu edukacyjnego do języka francuskiego
dla III etapu edukacyjnego – liceum ogólnokształcące i technikum**

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Piotr Mazur, Renata Rychlicka
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

Les villes modernes et les villes d'antan. Miasta kiedyś i dziś

2. Osoby prowadzące projekt

- Koordynator: nauczyciel języka francuskiego
- Osoby uczestniczące w projekcie:
 - nauczyciel historii,
 - nauczyciel informatyki.

3. Ramy czasowe

3.1. Początek projektu

Dowolny termin w trakcie roku szkolnego.

3.2. Zakończenie projektu

Uczniowie potrzebują na przygotowanie projektu 2-3 tygodnie.

4. Cele projektu

4.1. Cele ogólne

Spośród celów ogólnych kształcenia w liceum ogólnokształcącym i technikum wymienionych w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego poniższy projekt będzie realizował przede wszystkim:

- rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin, tzn. j. francuskiego, historii i informatyki;
- rozwijanie wrażliwości społecznej, dzięki poznawaniu funkcjonowania miast dawniej i dziś, aktywności mieszkańców tych miast (lekcje historii i j. francuskiego);
- rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy historycznej i językowej;
- kształtowanie pasji poznawania świata, szukania informacji historycznych dotyczących wybranych miast, ich wyglądu i działalności ludzi na ich terenach (lekcje historii);
- zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości, zastanawiania się nad funkcjonalnością miast kiedyś i dziś, możliwościami ich ulepszenia (lekcje historii, j. francuskiego i informatyki).

Projekt ten pozwoli uczniom rozwinąć poniższe kompetencje ogólne:

- kompetencje językowe i komunikacyjne w języku francuskim, ale i języku polskim, które stanowią kluczowe narzędzie poznawcze we wszystkich dyscyplinach;
- myślenie analityczne i syntetyczne podczas dyskusji na temat funkcjonowania miast dawniej i dziś na lekcjach historii;
- umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, podczas poszukiwań informacji dotyczących miast, ale także podczas przygotowywania prezentacji od strony technicznej na lekcjach informatyki;
- umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania podczas przygotowywania prezentacji.

Umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych, w trakcie trwania całego projektu

4.2. Ogólne cele językowe

Przedmiotem przewodnim w scenariuszu jest język francuski nauczany jako język drugi od początku lub jako kontynuacja z drugiego etapu edukacyjnego na trzecim etapie edukacyjnym. Z tego powodu projekt będzie realizował również rozwijanie kompetencji językowych:

- poszerzenie znajomości środków językowych, które pomogą opowiadać o życiu w miastach kiedyś i dziś;
- rozumienie prostych wypowiedzi pisemnych i ustnych w języku francuskim (podczas zbierania informacji do prezentacji);
- tworzenie w języku francuskim prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych dotyczących wyglądu miast kiedyś i dziś oraz działalności ludzi w miastach;
- przetwarzanie w języku francuskim prostych wypowiedzi ustnie i pisemnie i przekazywanie ich w języku francuskim lub języku polskim;
- stosowanie strategii komunikacyjnych, np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, podczas wyszukiwania informacji do prezentacji.

4.3. Cele szczegółowe

Uczeń:

- Poznaje lub utrwała słownictwo w języku francuskim związane z miejscem zamieszkania, miastem, miejscami charakterystycznymi w mieście, budynkami, instytucjami, opisem miasta (j. francuski).
- Poznaje wyrażenia opisujące czas, przysłówki czasu (j. francuski).
- Poznaje lub utrwała konstrukcje gramatyczne pozwalające na porównywanie rzeczowników i czasowników, stopień wyższy i najwyższy przymiotników, przysłówków (j. francuski).
- Poznaje odmianę czasowników w czasie przeszłym *imparfait* (j. francuski).
- Utrwała odmianę czasowników w czasie teraźniejszym (j. francuski).
- Poznaje konstrukcje gramatyczne pozwalające na stworzenie opisu miejsca (j. francuski).
- Poznaje wybrane miasta Francji dziś i w przeszłości (historia).
- Wyszukuje podstawowe informacje na temat wybranych miast francuskich, ich topografii dziś i w przeszłości (j. francuski i historia).
- Znajduje cechy wspólne i różnice w wyglądzie miast dziś i w wybranej historycznej epoce (historia).
- Znajduje ślady z poprzednich epok we współczesnym mieście (historia).
- Tworzy prezentację multimedialną pokazującą wybrane miasto francuskie w jednej epoce historycznej i dziś, przedstawia podobieństwa i różnice w funkcjonowaniu danego miasta w różnych epokach (informatyka, historia).
- Poznaje powiązania pomiędzy różnymi dziedzinami wiedzy, uczy się łączyć informacje uzyskane podczas pracy na lekcjach i poza nimi (j. francuski, historia, informatyka).
- Sprawnie korzysta z rozmaitych źródeł informacji (j. francuski, historia).
- Szczegółowo analizuje i wybiera informacje, którymi będzie chciał podzielić się z innymi (historia).

- Planuje i organizuje pracę w grupach, rozdziela obowiązki, czuwa nad dotrzymaniem terminów realizacji projektu (informatyka, historia, j. francuski).
- Organizuje swoją pracę tak, aby zrealizować zadania, których się podjął (całość projektu).
- Współorganizuje pracę grupy, współdecyduje o podziale obowiązków (początek projektu).
- Współpracuje w grupie, uczy się zawierania kompromisów oraz współodpowiedzialności (całość projektu).
- Kształtuje umiejętności językowe poprzez dyskusje z rówieśnikami, uczy się eksponować własne zdanie (j. francuski).
- Stawia pytania i formułuje adekwatne odpowiedzi (j. francuski, historia, informatyka).
- Rozwija kreatywność oraz samodzielność (całość projektu).

W przystępny sposób dzieli się swoją wiedzą z rówieśnikami i nauczycielami (podczas dyskusji na lekcjach historii, j. francuskiego i końcowej prezentacji)

4.4. Cele szczegółowe dla uczniów – cele w języku ucznia

Dzięki projektowi interdyscyplinarnemu *Les villes modernes et les villes d'antan. Miasta kiedyś i dziś*:

- Poznam wybrane miasta francuskie (ich wygląd kiedyś i dziś).
- Przedstawię najważniejsze punkty wybranego miasta i porównam, jak wyglądało ono kiedyś i jak wygląda dziś.
- Znajdę miejsca historyczne we współczesnym mieście powiązane z wybraną epoką historyczną.
- Nauczę się opowiadać w języku francuskim, w czasie przeszłym i teraźniejszym, o wyglądzie i funkcjonowaniu miasta.
- Przygotuję prezentację multimedialną, w której pokażę i opiszę w języku francuskim podobieństwa i różnice w funkcjonowaniu wybranego miasta francuskiego kiedyś i dziś.

Nauczę się pracować w grupie, wspólnie decydować, dzielić obowiązki i wywiązywać się ze swoich obowiązków w wyznaczonym terminie

5. Treści kształcenia

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu łączy nauczanie języka francuskiego i kultury francuskiej z treściami, które są omawiane w liceum ogólnokształcącym oraz technikum podczas lekcji historii i informatyki.

Projekt ten będzie przeprowadzany na lekcjach języka francuskiego, historii i informatyki.

5.1. Język francuski

Treści kształcenia przedstawione w programie nauczania języka francuskiego na trzecim etapie edukacyjnym w klasach I-IV liceum ogólnokształcącego i technikum dla francuskiego jako drugiego języka obcego nauczanego od początku lub jako kontynuacja są bezpośrednio powiązane z celami określonymi w podstawie programowej i kategoriami tematycznymi tam opisanymi. Poniższy projekt bierze pod uwagę następujące kategorie tematyczne: miejsce zamieszkania, dom i jego okolica, zwiedzanie, tradycje i zwyczaje.

Na pierwszym etapie projektu podczas lekcji języka francuskiego uczniowie poznają lub przypominają sobie słownictwo dotyczące miasta, jego elementów, przestrzeni miejskiej. Poznają konstrukcje gramatyczne i wyrażenia pozwalające na opisanie miasta przeszłości i miasta współczesnego oraz ich porównywanie. W trakcie omawiania słownictwa uczniowie odpowiadają w języku francuskim na zadane przez nauczyciela pytania typu: *Tu habites où ? À quel étage tu habites ? Y-a-t-il un parc dans ta ville ? Combien de magasins il y a dans ta ville ?* etc. Nauczyciel może również zaprezentować uczniom rozmaite obrazki przedstawiające fragmenty miast i poprosić uczniów o ich opisanie. Może także przygotować dwa obrazki z kilkoma różniącymi je szczegółami i poprosić uczniów o ich wskazanie. Uczniowie mogą w ramach pracy domowej opisać swoją dzielnicę i charakterystyczne miejsca, które się w niej znajdują.

Po omówieniu lub przypomnieniu czasu przeszłego imparfait nauczyciel może poprosić uczniów, aby wyobrazili sobie, jak wyglądało ich miasto w różnych epokach, np.: *Dites-moi comment était selon vous notre ville, quand il n'y avait pas d'électricité albo décrivez notre ville à l'époque où il n'y avait pas de voitures.*

W kolejnej części uczniowie pracując w grupach projektowych, przygotowują prezentacje multimedialne przedstawiające wybrane miasto francuskie w jednej historycznej epoce i współcześnie. Pokażą i opiszą jego funkcjonowanie w obydwu epokach, znajdą i przedstawią elementy historyczne, które przetrwały do dziś. Informacje i materiały wizualne potrzebne do przygotowania prezentacji uczniowie znajdą samodzielnie, korzystając z rozmaitych źródeł informacji. Informacje te zostaną przedstawione w prezentacjach w języku francuskim w formie tabel, podpunktów lub krótkich opisów pod ilustracjami.

5.2 Historia

Treści projektu interdyscyplinarnego dotyczące historii pokrywają się z treściami zawartymi w podstawie programowej. W klasie III liceum ogólnokształcącego i technikum uczniowie poznają historię Polski i Europy w latach 1815-1939, omawiają przebieg rewolucji przemysłowej w Europie i na świecie oraz jej najważniejsze konsekwencje, którymi jest między innymi ogromny rozwój miast. Wśród treści programowych znajdziemy również przemiany gospodarcze i społeczne pod koniec XIX wieku, a także I wojnę światową. Każdy z omawianych tematów może nawiązywać do wyglądu miast i stanowić część projektu interdyscyplinarnego.

W pierwszym etapie prac nad projektem uczniowie przy współpracy z nauczycielem wybiorą epokę historyczną, do której się będą odnosili. Każda grupa wybierze również miasto francuskie, którego będzie dotyczyła prezentacja.

Na kolejnych kilku lekcjach historii nauczyciel pomoże uczniom dobrać odpowiednie treści do prezentacji, omawiając i analizując z nimi podobieństwa i różnice w funkcjonowaniu miast kiedyś i dziś, a także pomoże odnaleźć ślady omawianej epoki we współczesnych elementach wybranych miast.

5.3. Informatyka

Zgodnie z podstawą programową dla liceum ogólnokształcącego i technikum na lekcjach informatyki, uczniowie doskonalą tworzenie rozbudowanych prezentacji, w tym z wykorzystaniem technik multimedialnych, ale także tworzą dokumenty o różnorodnej

tematyce i o rozbudowanej strukturze posługując się konspektem dokumentu, wyszukują w sieci potrzebne informacje i zasoby, oceniają ich przydatność oraz wykorzystują w rozwiązywanych problemach.

Nauczyciel informatyki będzie w trakcie lekcji towarzyszył uczniom podczas prac nad prezentacjami multimedialnymi. Na koniec oceni przygotowane projekty od strony formalnej.

6. Charakterystyka odbiorców

6.1. Typ szkoły

Projekt interdyscyplinarny przeznaczony jest dla uczniów liceum ogólnokształcącego i technikum.

6.2. Wiek uczniów

Wiek uczniów, dla których przeznaczony jest projekt: 17-18 lat.

6.3. Klasa

Zaleca się przeprowadzenie projektu w III klasie liceum ogólnokształcącego lub technikum.

6.4. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Do każdej klasy uczęszczają uczniowie o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych, w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), co należy wziąć pod uwagę, przygotowując ich do współpracy przy projekcie edukacyjnym. Już na początku planowania, przy podziale na grupy, należy zwrócić uwagę na odpowiednie podział uczniów na grupy, tak aby w jednej grupie nie było kilku uczniów z zespołem nadpobudliwości ruchowej i deficytem uwagi, uczniów z dysleksją czy uczniów niedowidzących lub z inną niepełnosprawnością. Warto przypilnować także, aby uczeń nie wybierał zadań, które mogą go onieśmielić lub zniechęcić do pracy. Uczeń dyslektyczny może bardziej skupić się na przygotowaniu materiałów wizualnych do prezentacji lub np. ścieżki dźwiękowej, pozostawiając opis słowny kolegom. Uczeń z zespołem nadpobudliwości może do prezentacji dołączyć mapę myśli, która pomoże mu skupić się podczas prezentacji końcowej. Dla ucznia niedowidzącego prezentacja jest wygodną formą przyswajania treści, ponieważ może on używać dowolnych rozmiarów czcionki i obrazów. Przy podziale obowiązków w grupie projektowej może on zgłosić się do przygotowania prezentacji ustnej, a nie treści pisanych. Należy poprosić uczniów, aby starali się pracować przede wszystkim podczas lekcji, aby każdy z nich miał taki sam dostęp do narzędzi multimedialnych. W przypadku, gdy będą oni chcieli spędzić więcej czasu nad projektem po lekcjach, można zaproponować im pracę w szkolnych salach lub w bibliotece wyposażonej w komputery z dostępem do internetu.

6.5. Inne cechy odbiorców

Projekt interdyscyplinarny pozwala uczniom na wykazanie się umiejętnościami, które nie zawsze mogą zostać wykorzystane w szkole podczas tradycyjnych metod pracy. W trakcie klasycznych lekcji w sali (oprócz oczywiście lekcji informatyki) uczniowie rzadko dostają szansę na pracę z nowoczesnymi technologiami, korzystanie z komputerów, tabletów czy telefonów, które są dla dzisiejszej młodzieży podstawowym

narzędziem pracy i komunikacji. Warto zachęcić uczniów do korzystania podczas lekcji z tych narzędzi, ale także do dzielenia się na forum klasy aplikacjami czy stronami internetowymi. Na potrzeby pracy w grupach uczniowie zmieniają również tradycyjne ustawienie ławek w klasie, co pozwala im na łatwiejszą komunikację, a także na mniej formalny sposób funkcjonowania podczas lekcji. Wielu uczniom może to bardzo pomóc w realizacji pomysłów, ponieważ zgodnie z teorią Gardnera i zaproponowanych przez niego rodzajów inteligencji, niektórzy uczniowie uczą się i pracują szybciej, skuteczniej w ruchu oraz w towarzystwie innych osób, a niektórzy – lepiej indywidualnie, a niektórzy – przy akompaniamencie muzyki.

7. Formy i metody realizacji projektu

7.1. Formy pracy

Główną formą pracy w projekcie interdyscyplinarnym jest praca w grupach. Jeśli wśród uczniów są osoby, które zdecydowanie lepiej czują się podczas pracy indywidualnej, nie należy narzucać im współpracy z kolegami, a zaproponować zestaw informacji, które powinny przygotować samodzielnie.

Praca w grupach sprzyja integracji uczniów, należy jednak pilnować, aby grupy były zróżnicowane, żeby w każdej z nich pojawił się lider, ale żeby nie zdominował on grupy. Można też każdej osobie przydzielić wykonanie konkretnego zadania, a jedna z osób może scalić prezentację. Ważne, aby na każdym etapie nauczyciel i uczniowie byli uważni na jakość komunikacji i starali się trzymać ustalonego wcześniej harmonogramu.

7.2. Metody pracy

Zgodnie z zaleceniami programu nauczania i podejścia zadaniowego, które ma na celu aktywizowanie uczniów, główną metodą pracy będzie metoda projektu. Uczniowie pracują w małych grupach, co sprzyja ich aktywizacji, wpływa na rozwój kompetencji społecznych oraz kluczowych, kształtuje umiejętności współpracy i komunikacji oraz poczucie odpowiedzialności. Metoda ta ma wzbudzać ciekawość i chęć zdobywania informacji przez uczniów, którzy będą zobowiązani, na finałowym etapie projektu, do prezentacji swoich dokonań, co doskonali umiejętności wyrażania własnego zdania i przekonywania do swoich wyborów. Metoda będzie wykorzystana zarówno na lekcjach języka francuskiego, jak i historii i informatyki. W podejściu projektowym uczniowie starają się współpracować i wspólnie ponosić odpowiedzialność za zadanie powierzone do wykonania. Uczą dzielić się wiedzą, rozwiązywać problemy, unikać konfliktów.

Niezbędne na lekcjach języka francuskiego będzie również podejście komunikacyjne, które zostanie wykorzystane podczas całego pierwszego etapu pracy czyli powtórzeń materiału. Dzięki temu uczniowie będą potrafili na poziomie podstawowym w języku francuskim komunikować się ze sobą podczas przygotowywania materiałów do swoich prezentacji, sprawdzali poprawność przygotowanych opisów i finalnie przedstawią swoje prezentacje przed kolegami i koleżankami, którzy będą mogli również zapytać o interesujące ich szczegóły.

Na początkowym etapie, podczas którego grupy projektowe będą wybierały miasta francuskie, epoki, oraz informacje do zaprezentowania pozostałym uczniom, warto skorzystać z metody dyskusji i analizy zarówno na lekcjach historii, jak i języka francuskiego.

Do wprowadzenia nowych struktur gramatycznych, niezbędnych przy omawianiu i prezentacji projektu, konieczna będzie również metoda kognitywna, która pozwala uczniom na gromadzenie reguł językowych służących do tworzenia wypowiedzi. W przypadku tego projektu uczniowie będą przede wszystkim poznawać czasowniki w czasie przeszłym *imparfait*, wyrażenia czasu, stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków, stopniowanie rzeczowników i czasowników, wyrażenia pozwalające omawiać porównania, a także utralać czas teraźniejszy. Uczniowie będą poznawać słownictwo dotyczące miasta, jego punktów charakterystycznych, czynności, które wykonują mieszkańcy miast.

W przypadku nauczania zdalnego przydadzą się umiejętności uczniów i nauczycieli z zakresu e-learningu, korzystania z platform edukacyjnych, komunikatorów i innych narzędzi cyfrowych.

Nauczyciel języka francuskiego może również przygotować na koniec quiz multimedialny sprawdzający wiedzę przedstawioną na lekcjach dotyczących wybranego słownictwa, czy struktur gramatycznych.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

8.1. Zainicjowanie projektu

Projekt może zostać przedstawiony w dowolnym momencie roku szkolnego, po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielami poszczególnych przedmiotów. Uczniowie muszą mieć wystarczająco dużo czasu na wyszukanie, wybranie i omówienie informacji, materiałów wizualnych, a także przygotowanie prezentacji multimedialnych.

8.2. Spisanie regulaminu

Podczas pierwszych zajęć dotyczących projektu powinna nastąpić prezentacja jego regulaminu (przykładową treść przedstawiono w pkt. 9.). Wszyscy uczniowie wspólnie z nauczycielem powinni go podpisać i wywiesić w sali, ewentualnie w przypadku pracy zdalnej zamieścić go na platformie, która będzie służyła wszystkim uczestnikom projektu do komunikacji. Niezależnie od formy pracy (w sali czy zdalnej), platforma może bardzo ułatwić wymianę informacji pomiędzy uczniami, ale również pozwolić śledzić nauczycielowi postępy pracy u poszczególnych współpracowników.

8.3. Wybór tematu

Po wprowadzeniu i omówieniu na lekcjach języka francuskiego tematyki miasta, zwiedzania, a także struktur gramatycznych nauczyciel może pokazać uczniom wybrane materiały prezentujące Paryż kiedyś i dziś, które zainspirują do poszukiwania informacji na temat innych miast. Linki do wybranych materiałów zamieszczono w netografii.

8.4. Podział na grupy

Pierwsze zajęcia to również czas podziału na grupy projektowe, należy zdecydować wspólnie z uczniami, czy grupy będą dwuosobowe, czy większe i przystąpić do losowania grup. Aby wykorzystać losowanie na kolejne ćwiczenie (np. ze słownictwa), można na losach dla każdej grupy zamieścić np. nazwy obiekty i przedmioty, które można znaleźć w różnych częściach miasta. I tak np. grupa *le parc*, będzie miała elementy związane z parkiem np. *un arbre, un banc, une allée*, a grupa *le supermarché*, takie słowa jak: *la fromagerie, le boucher, la caisse*. Po losowaniu należy jednak uważnie przyrzeć

się składom grup i – jeśli nauczyciel uzna to za konieczne – dokonać ich korekty, aby uczniowie wspólnie uzupełniali się według umiejętności i uzdolnień.

8.5. Sformułowanie ogólnych oraz szczegółowych celów projektu

Bardzo ważnym elementem początkowym projektu jest zdefiniowanie jego celów. Nauczyciel języka francuskiego powinien jasno określić, jaki ma być efekt pracy uczniów, co powinno się znaleźć w prezentacjach, jakie struktury językowe powinny zostać użyte, ile czasu powinny trwać. Może przedstawić ogólny, jednolity schemat dla wszystkich grup lub zaproponować uczniom, aby to oni określili, jakie informacje chcieliby zawrzeć w swoich prezentacjach. Warto, aby były one spójne dla wszystkich grup, co ułatwi późniejsze ocenianie produkcji.

8.6. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań

Nauczyciel i uczniowie przygotowują jasny harmonogram prac na poszczególnych zajęciach. Uczniowie pracują przede wszystkim w szkole podczas lekcji, ale mogą też poświęcić przygotowaniom dodatkowy czas po lekcjach.

Podział zadań powinien zostać rozpisany w każdej grupie osobno, jednak i taki dokument powinien pojawić się w przestrzeni wspólnej, np. na platformie edukacyjnej, aby każdy miał do niej wgląd w dowolnym momencie.

8.7. Dobór literatury i poszukiwanie źródeł wiedzy

Nauczyciel języka francuskiego może skorzystać z zaproponowanych w netografii stron internetowych, dzięki którym będzie mógł towarzyszyć uczniom w poszukiwaniu informacji dotyczących poszczególnych miast, w tym ich historii.

W przygotowaniu gramatycznym nauczyciel powinien wspomóc się podręcznikiem, z którego korzysta na co dzień, a także publikacjami (skierowanymi do uczniów szkół ponadpodstawowych) z opracowanymi ćwiczeniami gramatycznymi z zakresu trybu rozkazującego i form wyrażających nakaz.

8.8. Realizacja projektu

Projekt można rozpocząć tradycyjnymi lekcjami na podstawie materiałów podręcznikowych dotyczących miasta, jego elementów, zwiedzania, oglądania zabytków, a także czasu przeszłego *imparfait*, stopnia wyższego i najwyższego przymiotników i przysłówków, stopniowania rzeczowników i czasowników. Proponując tradycyjne ćwiczenia powtórkowe, nauczyciel powinien zwracać się do uczniów w języku francuskim, ponieważ na tym etapie nauczania uczniowie powinni umieć pracować według poleceń w języku francuskim. Uczniowie mogą przygotować proste wypowiedzi ustne lub pisemne w języku francuskim dotyczące opisu ich dzielnic lub miasta, a nauczyciel może poprosić ich o wyobrażenie sobie, jak ich miasto lub dzielnica wyglądały w poprzednich epokach, zadając pytania typu:

- *Dites-moi comment était selon vous notre ville ?*
- *Quand il n'y avait pas d'électricité ?*
- *Décrivez notre ville à l'époque où il n'y avait pas de voitures ?*

Można również zaproponować uczniom grę, dzięki której powtórzą stopniowanie przymiotników i przysłówków, odmianę rzeczowników poprzez opis miasta oraz przyimki. Należy przygotować obrazek, na którym będą widniały rozmieszczone w dowolnej

konfiguracji reprintsy różnych budynków i miejsc najczęściej spotykanych w mieście. Na osobnej kartce należy przygotować zdania dotyczące tego rysunku, niektóre prawdziwe, a inne fałszywe. Np.: *La pharmacie se trouve à gauche de l'école; Le parking est plus petit que le parc* itp. Uczniów dobieramy w pary. Jedna osoba siedzi w ławce, a druga stoi gotowa do działania. Osoba siedząca dostaje kartkę ze zdaniem, a czekająca będzie musiała pobiec w miejsce, gdzie zostaną wywieszane obrazki, aby sprawdzić, które informacje są prawdziwe, a które fałszywe. Ważne, żeby wszyscy uczniowie siedzieli w podobnej odległości od drzwi, a obrazki zostały wywieszane w korytarzu jeden obok drugiego, aby każdy sprawdzający miał łatwy dostęp do swojego obrazka. Wygrywa para, która jako pierwsza sprawdzi poprawnie wszystkie zdania. Można troszkę utrudnić zadanie i zamiast zdań typu prawda/fałsz zaproponować pytania, np.: *Il y a combien d'arbres dans le parc ? Où se trouve le supermarché ? Quel bâtiment est plus haut, l'école ou la pharmacie ?*

Można także przygotować różne obrazki i pełen opis do każdego z nich, przyporządkować każdej parze jeden obrazek i poprosić o znalezienie poprawnego opisu. Zarówno opisy, jak i obrazki mogą być rozmieszczone w różnych miejscach klasy, aby uczniowie musieli chodzić po klasie w poszukiwaniu odpowiedniej pary. Nie mogą jednak nosić ze sobą ani obrazka, ani opisu.

Po powtórce form gramatycznych i słownictwa, które będą potrzebne uczniom w trakcie pracy nad projektem, należy przystąpić do ustalenia kwestii formalnych.

Po ustaleniu szczegółów formalnych dotyczących projektu, nauczyciel może pokazać wybrany film ukazujący stary Paryż. Decyzja w sprawie epoki, w której Paryż zostanie pokazany należy do nauczyciela historii lub uczniów (jeśli nauczyciele tak postanowią). Może to być również film, w którym dawny Paryż porównany jest do miasta z roku 2000. Bezpośrednio po prezentacji obydwu filmów nauczyciel prosi uczniów o wymienienie różnic i podobieństw w konstrukcji i funkcjonowaniu miasta w dwóch epokach. Omówienie filmów powinno przebiegać w języku francuskim. Nauczyciel z pomocą uczniów może przygotować na tablicy listę podobieństw i różnic, które uczniowie wskazali. Nauczyciel może także poprosić uczniów, aby samodzielnie zapisali wymienione szczegóły, a w ramach pracy domowej sformułowali tekst na temat: *Paris hier et aujourd'hui*

Po ogólnoklasowym omówieniu filmu nauczyciel wyjaśnia szczegóły pracy nad projektem. Wskazuje na elementy, które powinny znaleźć się w prezentacji. Objasnienie działań może również przebiegać w języku francuskim. Na tablicy należy zapisać w tym języku kluczowe elementy, identyczne dla wszystkich grup, które powinny zostać zawarte w prezentacji. Należy upewnić się, czy wszyscy uczniowie zrozumieli, o co zostali poproszeni.

Każda grupa powinna wybrać inne miasto francuskie lub francuskojęzyczne i przedstawić je na filmach lub fotografiach, obrazach lub rycinach z wybranej epoki i zestawić te materiały ze współczesnym stanem miasta. Prezentacja powinna zostać opatrzona komentarzami porównawczymi dotyczącymi wyglądu miasta, jego zabudowy, zagęszczenia budynków, środków transportu, wyglądu jego mieszkańców, ich zachowań i czynności, które wykonywali i wykonują. Przykładowe komentarze do obrazów: *À l'époque, à Paris, il y avait plein de marchands de fleurs. Aujourd'hui, on achète des fleurs chez le fleuriste. Jadis, les femmes portaient toujours des robes très longues. De nos jours, elles s'habillent comme elles veulent, chacune à sa manière. Autrefois, les chevaux tiraient les chariots avec leurs passagers dedans. Aujourd'hui, les gens voyagent en bus, en voiture ou à vélo.*

Aby prezentacje były interesujące, należy zadbać o różnorodność, więc każda grupa powinna przygotować materiał o innym mieście. Wybór miasta uczniowie konsultują z nauczycielem historii. Wspólnie decydują, o jakich aspektach życia w mieście, czy jego zabudowy warto powiedzieć w kontekście obydwu epok. Zastanawiają się, które elementy zmieniły się najbardziej na przestrzeni epok i dlaczego tak się stało. Próbują też ustalić, jakie elementy miasta, charakterystyczne dla omawianej epoki historycznej, przetrwały do dziś i jaką rolę współcześnie odgrywają.

Nauczyciel historii może wykorzystać przykład wybranego polskiego miasta i wspólnie z uczniami spróbować opisać najważniejsze zmiany, które zaszły w poszczególnych elementach miasta. Może to doprowadzić do dyskusji dotyczącej wpływu wydarzeń historycznych na konstrukcję i rozwój miasta. Wspólnie uczniowie mogą zastanowić się, na które elementy dziś należy zwracać uwagę przy rozbudowie miasta. Należy zwrócić uwagę, że w przeszłości wiele struktur było nieobecnych, np. znaczna liczba samochodów w mieście, potrzeba rozbudowy struktury drogowej, trend samochodów elektrycznych, wielu użytkowników rowerów oraz hulajnóg, duże supermarkety na obrzeżach miasta, do których mieszkańcy muszą się łatwo dostać, ale z drugiej strony moda na zakładanie ogrodów warzywnych, sadów, pasiek w mieście, oczekiwanie mieszkańców dużych przestrzeni zielonych. Pandemia Covid-19 mająca znaczący wpływ na zmianę zachowań ludzi w miastach może być przez nauczyciela potraktowana jako punkt odniesienia do innych pandemii lub katastrof, które również w istotny sposób zmieniały przyzwyczajenia i funkcjonowanie mieszkańców miast.

Po wybraniu odpowiednich dokumentów, informacji, zdjęć, obrazów, filmów, przygotowaniu ich opisów (lub ustaleniu treści wypowiedzi słownych, jeśli prezentacjom multimedialnym będą towarzyszyły omówienia) uczniowie powinni rozpocząć pracę nad prezentacją multimedialną pod opieką nauczyciela informatyki. Na tym etapie nauczania, prezentacja powinna zostać przygotowana z dbałością o szczegóły, z uwzględnieniem programów i formatów do przygotowywania prezentacji, które omawiane były wcześniej na lekcjach. Uczniowie powinni pomyśleć o podkładzie muzycznym do prezentacji, zadbać o spójną formę slajdów i szczegółów, takich jak czcionka. Powinni pamiętać również o prawach autorskich, podawać źródła znalezionych informacji, nazwiska autorów zdjęć, filmów i obrazów. Nauczyciel informatyki szczegółowo wyjaśni uczniom zasady dotyczące praw autorskich, w tym korzystania z materiałów znalezionych w sieci. Taka wiedza będzie bardzo przydatna uczniom szczególnie na późniejszych etapach ich życia i kształcenia. Podczas współpracy z nauczycielem języka francuskiego nauczyciel informatyki może wyszukać odpowiednie informacje dotyczące praw autorskich i zasad korzystania z materiałów z internetu obowiązujących we Francji, co będzie tym bardziej ciekawe, że przepisy francuskie różnią się znacząco od przepisów polskich.

Końcowym etapem projektu jest jego prezentacja na forum klasy, podczas której inni uczniowie mogą zadawać pytania dotyczące interesujących ich kwestii, oczywiście w języku francuskim. Prezentacje powinny się odbyć w obecności nauczyciela języka francuskiego oraz nauczyciela informatyki, aby wszystkie ich elementy zostały dokładnie ocenione.

W ramach podsumowania projektu, nauczyciel może przeprowadzić z uczniami dyskusję zbierającą cechy wspólne dla wszystkich omawianych miast (kiedyś i dziś). Może poprosić uczniów, aby przygotowali wady i zalety życia w mieście i zapytać o to, czy woleliby przenieść się w czasie, czy pozostać we współczesnych miastach. Po tak intensywnej pracy ze słownictwem dotyczącym miast, porównywania poszczególnych elementów i opisywania przeszłości, uczniowie nie powinni mieć problemu, aby uczestniczyć w dyskusji w języku francuskim. Nauczyciel może poprosić również uczniów o porównanie życia w miastach (dawniej i dziś) w formie pisemnej na lekcji, co pozwoli mu sprawdzić stopień wiedzy, którą uczniowie zdobyli podczas projektu.

Jeśli uczniowie omawiali już wcześniej na zajęciach formy czasu przyszłego, mogą spróbować wyobrazić sobie ich miasto z prezentacji za 50 lub 100 lat również podczas dyskusji w klasie w języku francuskim lub w formie pisemnej. Można ich poprosić, aby swoją wypowiedź pisemną przeczytali i nagrali, a nauczycielowi odesłali nagranie. Takie ćwiczenie sprawia, że uczniowie dużo bardziej pilnują poprawności swojej wypowiedzi pisemnej, np. proszą kogoś o jej sprawdzenie, a przy okazji ćwiczą wymowę. Mogą również posłuchać sami siebie i sprawdzić obiektywnie, czy ich wymowa jest zrozumiała.

8.9. Ewaluacja

Tuż po zakończeniu projektu warto porozmawiać z uczniami o ich obserwacjach na jego temat, można również poprosić ich, żeby napisali w kilku zdaniach, co sądzą o wykonanym projekcie: co w nim lubili, co im się nie podobało, czy chcieliby powtórzyć pracę projektową i jakimi tematami chcieliby się zająć w przyszłości. Można także poprosić uczniów, aby zastanowili się nad tym, z jakimi innymi przedmiotami mógłby współgrać język francuski.

Można również zaproponować im wypełnienie ankiety oceniającej w skali 0-5 pracę nad projektem (najlepiej zrobić ją przy pomocy narzędzi informatycznych, które zaproponuje nauczyciel informatyki, np. Google Forms), zawierającą także kilka pytań otwartych.

- W skali od 0 do 5 oceń, czy projekt był ciekawy (0 – w ogóle nie był ciekawy, 5 – bardzo ciekawy): 0 1 2 3 4 5
- W skali od 0 do 5 oceń, czy czułeś/aś się zaangażowany/a w projekt (0 – w ogóle, 5 – bardzo zaangażowany/a): 0 1 2 3 4 5
- W skali od 0 do 5 oceń, czy w trakcie pracy nad projektem dowiedziałeś/aś się czegoś nowego (0 – niczego się nie dowiedziałem/am, 5 – dowiedziałem/am się bardzo dużo): 0 1 2 3 4 5
- Wymień 3 najciekawsze informacje, które zdobyłeś/łaś podczas pracy nad projektem: ...
- Jak oceniasz w skali od 0 do 5 współpracę z kolegami/koleżankami z grupy projektowej (0 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze): 0 1 2 3 4 5
- Czego dowiedziałeś się o swoich kolegach/koleżankach w trakcie wspólnej pracy? Wymień 2 cechy pozytywne każdego z nich, które odkryłeś? ...
- Które elementy projektu uważasz za najbardziej nużące? ...
- Które momenty projektu były twoim zdaniem najbardziej atrakcyjne?...

Po uzyskaniu odpowiedzi od wszystkich uczniów nauczyciel języka francuskiego powinien przygotować wnioski, które przedstawi klasie, a także nauczycielom współpracującym.

9. Regulamin projektu

Regulamin zostanie przedstawiony uczniom na pierwszym spotkaniu inicjującym projekt.

Regulamin projektu: *Les villes modernes et les villes d'antan. Miasta kiedyś i dziś*

Les objectifs du projet:

- Je parle d'une ville francophone; son allure moderne et ancienne.
- Je trouve des éléments historiques dans une ville modern.
- Je raconte au présent et au passé le fonctionnement d'une ville.
- Je prépare une présentation multimédia concernant une ville francophone jadis et aujourd'hui. Je compare les aspects de vie dans cette ville pendant deux époques différentes.
- Je travaille en équipe, je partage les tâches, je décide des délais et je les respecte, je coopère avec mes coéquipiers.

Les tâches à exécuter:

- Je prépare une présentation multimédia concernant une ville francophone jadis et aujourd'hui. Je compare les aspects de vie dans cette ville pendant deux époques différentes.
- Je travaille en équipe, je partage les tâches, je décide des délais et je les respecte, je coopère avec mes coéquipiers.

Le contenu éducatif:

- Français: informations culturelles: les villes françaises et francophones hier et aujourd'hui; informations langagières: vocabulaire de la ville, les lieux de la ville, la comparaison, le comparatif et le superlatif, l'imparfait et le présent de l'indicatif.
- Histoire: la ville au XIXe et au début du XXe siècle, les changements sociaux et culturels, la révolution industrielle.
- Informatique: une présentation multimedia.

La durée: de ... à ...

Les participants: les élèves de la classe: ...

Le chef du projet: M/Mme

Lieu, date: ...

Powyższy regulamin powinien zostać również opublikowany na platformie służącej projektowi lub powieszony w klasie, w której uczniowie będą pracować nad projektem.

10. Ocenianie

Poniżej zamieszczona tabela ułatwi ocenę projektu. Każdy z nauczycieli oceni aspekty z jego dziedziny, dzięki czemu będzie mógł wystawić jedną wspólną ocenę.

Elementy prezentacji	Liczba punktów	Uzyskana liczba punktów	Uwagi	Elementy prezentacji
1.	ZAWARTOŚĆ MERYTORYCZNA (ocenia nauczyciel historii) Dane historyczne, oryginalne informacje, źródła informacji, autorzy obrazów, zdjęć i filmów.	0-5		
2.	ZAWARTOŚĆ JĘZYKOWA PREZENTACJI (ocenia nauczyciel języka francuskiego) Poprawność użytych struktur gramatycznych, słownictwo, różnorodność struktur i słownictwa.	0-5		
3.	PREZENTACJA USTNA (ocenia nauczyciel języka francuskiego) Poprawność językowa, wymowa, ciekawe informacje, utrzymanie uwagi publiczności, odpowiedzi na zadane przez nauczyciela i uczniów pytania.	0-5		
4.	ESTETYKA/STARANNOŚĆ (ocenia nauczyciel informatyki) Elementy, takie jak: kolor, grafika, animacje, dźwięk, czcionka, jednolita forma slajdów.	0-5		
Suma punktów				

Oceny:

20-18 pkt – 6

17-15 pkt – 5

14-0 pkt – 4

Przy ocenianiu uczniów ze SPE nauczyciel powinien zaproponować im indywidualną ocenę opisową, w której skupi się na elementach prezentacji przygotowanych przez danego ucznia. Treść oceny będzie uwydatniała kwestie, które uczniowi wyszły najlepiej, ale wskaże też elementy, które wymagają dopracowania. Nauczyciel proponuje uczniowi ćwiczenia, które pozwolą mu na udoskonalenie problematycznych kwestii.

11. Bibliografia

- Bonenfant J., 2015, *Focus: Grammaire du français*, Paris: Hachette FLE.
- Fafa C., 2018, *Grammaire essentielle du français A1*, Paris: Didier.
- Grégoire M., 2018, *Grammaire progressive du français débutant*, Paris: CLE International.
- Sergolis E., 2019, *Pratique grammaire A1-A2*, Paris: CLE International.

12. Netografia

- Archive INA: 1955. Balade dans le Paris d'autrefois* (filmik archiwalny przedstawiający Paryż w 1955 roku), YouTube (dostęp 15.09.2022).
- Archive INA: 1957. Balade dans le Paris d'autrefois* (filmik archiwalny przedstawiający Paryż w 1957 roku), YouTube (dostęp 15.09.2022).
- Autrefois, Lille était une île!* (materiały przedstawiające dawne Lille), goodmorninglille.org (dostęp 15.09.2022).
- CPA de Lille, cartes postales anciennes de Lille, vieux lille, centre, wazemmes, moulins, bois blancs, fives, canteleu* (materiały przedstawiające dawne Lille), lilledantatn.com (dostęp 15.09.2022).
- Exercices de grammaire* (różnego rodzaju ćwiczenia gramatyczne dla wszystkich poziomów nauczania), lepointdufle.net (dostęp 15.09.2022).
- FLE - Exercices à imprimer* (różnego rodzaju ćwiczenia gramatyczne dla wszystkich poziomów nauczania), excercices-a-imprimer.com (dostęp 15.09.2022).
- FLE – Leçons & exercices de grammaire en Français* (różnego rodzaju ćwiczenia gramatyczne dla wszystkich poziomów nauczania), podcastfrançaisfacile.com, (dostęp 15.09.2022).
- Histoire de la Ville: Lyon patrimoine Unesco, découvrez l'histoire de la Ville de Lyon* (materiały przedstawiające historię Lyonu), patrimoine-lyon.org (dostęp 15.09.2022).
- Histoire de Toulouse* (materiały archiwalne, przedstawiające dawną Tuluzę), toulouse.fr (dostęp 14.09.2022).
- Le Français en ligne - Exercices de français* (różnego rodzaju ćwiczenia gramatyczne dla wszystkich poziomów nauczania), restena.lu (dostęp 14.09.2022).
- Les temps de l'histoire de Strasbourg - Archives de la ville et de l'Eurométropole de Strasbourg* (materiały przedstawiające historię Strasbourga), strasbourg.eu (dostęp 14.09.2022).
- Le vieux Montmartre d'antan des années 1886-1890* (filmik archiwalny, przedstawiający Paryż w XIX wieku), YouTube (dostęp 15.09.2022).
- Lyon autrefois* (filmik przedstawiający dawny Lyon), YouTube (dostęp 15.09.2022).
- Lyon en 1900* (filmik przedstawiający dawny Lyon), YouTube (dostęp 15.09.2022).
- Marseille d'autrefois* (filmik archiwalny przedstawiający dawną Marsylię), YouTube (dostęp 15.09.2022).

Marseille - Photos anciennes et d'autrefois, photographies d'époque en noir et blanc (zdjęcia archiwalne przedstawiające dawną Marsylię), en-noir-et-blanc.com, (dostęp 15.09.2022).

Nice d'autrefois et Nice de nos jours (filmik przedstawiający Niceę kiedyś i dziś), YouTube (dostęp 15.09.2022).

Nice d'autrefois et d'aujourd'hui (materiały przedstawiające Niceę kiedyś i dziś), canalblog.com (dostęp 14.09.2022).

Paris 1914 en couleur (filmik przedstawiający Paryż w 1914 roku), YouTube (dostęp 15.09.2022).

Paris avant après: entre 1850 et 2000 (filmik ukazujący wybrane miejsca w Paryżu w XIX wieku i roku 2000), YouTube (dostęp 15.09.2022).

Paris rétro, Paris roule (archiwalne materiały pokazujące Paryż na przełomie XIX i XX wieku przeciwstawione materiałom współczesnym, Paryżanie w różnych sytuacjach codziennych kiedyś i dziś, np. w trakcie podróży metrem, podczas kupowania kwiatów, kasowania biletów, itp.), YouTube (dostęp 15.09.2022).

Plongée en images dans le Bordeaux d'autrefois (materiały przedstawiające dawne Bordeaux), sudouest.fr (dostęp 15.09.2022).

Rare film de Paris 1920 (filmik archiwalny, przedstawiający Paryż w 1920 roku), YouTube (dostęp 15.09.2022).

Saint-Tropez Tourisme - Culture - Patrimoine - Un peu d'histoire (materiały przedstawiające historię Saint Tropez), sainttropeztourisme.com (dostęp 15.09.2022).

Souvenirs de Bordeaux: 1910-1980 (filmik przedstawiający dawne Bordeaux), YouTube (dostęp 15.09.2022).

Toulouse autrefois (1/2) - Le Soulier Voyageur (zdjęcia archiwalne przedstawiające dawną Tuluzę), canalblog.com (dostęp 15.09.2022).

Karolina Wawrzonek – wykładowczyni w Instytucie Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego, autorka rozprawy doktorskiej dotyczącej poradników nauczyciela towarzyszących podręcznikom do nauki języka francuskiego. Od 22 lat lektorka języka francuskiego, egzaminatorka DELF (fr. *Diplôme d'études en langue française*), egzaminatorka Olimpiady Języka Francuskiego, współpracująca przy jej organizacji. Współtworzy różnorodne materiały do nauczania języka francuskiego, materiały egzaminacyjne, a także prowadzi staże przyszłych nauczycieli języka francuskiego.